

שעת בין הערביים של משטר הרשע: הצללים מתארכים, אך הסוף עוד לא מובטח

05.03.2026 | שבת בן מאיר written by

"הישות הישראלית מזויפת ומלאכותית. למעשה, אין אומה שנקראת ישראל. הם אספו יחד כמה אנשים מכל רחבי העולם, ועל בסיס גזענות צרופה הקימו משהו שקרוי האומה הישראלית. הזוהי אומה?"

את הדברים הללו אמר לרדיו טהרן לפני שלושים שנה עלי ח'אמנאי, המנהיג העליון של איראן. כמו אייתוללה רוחאללה ח'ומייני, רבו המובהק, ח'אמנאי ראה את הסכסוך עם ישראל, לפני הכול, כמאבק דתי-אידיאולוגי וכבעיה אסלאמית. הוא שלל לא רק את זכות קיומה של מדינת ישראל, אלא גם את עצם היותה של האומה הישראלית ישות לאומית.

ספק אם התשובה המוחצת שקיבל השבוע הייתה משנה את דעתו. הוא כנראה היה מעדיף למות מוקדם יותר, ובלבד שלא יתווסף לשמו התיאור המתריס הנצחי "חוסל בהתקפת חיל האוויר של מדינת ישראל".

זהו המעיין שממנו שתה מוג'תבא ח'אמנאי, בנו. בסרגל המעוות של משטר הטרור האיראני הוא נחשב לפרגמטי פחות מאביו. קשריו לבכירי משמרות המהפכה הדוקים. חיסולו כעת הוא צעד מתבקש לא רק בגלל הגישה הקיצונית והעמדות שהוא מביא עמו, אלא גם כדי למנוע איוש של תפקידי ההנהגה שהתרוקנו ולשמר את המומנטום של ריסוק המשטר.

מאזן ביניים מעודד

בחלוף היממה השישית מפרוץ המלחמה, מאזן הביניים נוטה באופן מובהק ובכל התחומים לרעת איראן, אף שנפילת המשטר עוד לא מובטחת, וכוחותיו עדיין מחזיקים ביכולות אסטרטגיות צבאיות.

במערכה הזו איבדה איראן את שארית הכבוד הלאומי שנותר לה אחרי "מלחמת 12 הימים". היא נותרה בבידוד מזהיר וללא כל תמיכה חיצונית.

מכת הפתיחה הפתיעה אותה אף שהייתה דרוכה למלחמה. היא איבדה את מנהיגה העליון יחד עם חלק גדול מהנהגתה הפוליטית והביטחונית, וכעת היא רואה בעיניים כלות את אובדנם של נכסים אסטרטגיים, צבאיים, תשתיתיים ומשטריים שבנתה במשך שנים. היא דרדרה עוד יותר את יחסיה עם מדינות האזור, ואיבדה את תמיכתם הפעילה של רוב ארגוני הפרוקסי שטיפחה. להתמודדות הפנימית על שרידות המשטר היא תגיע כשמערך הפיקוד והשליטה שלה בתפקוד חלקי, מנגנוניה חבוטים, הבור הכלכלי עמוק, והלגיטימיות של המשטר בנקודת שפל.

ישראל, לעומתה, מתבססת כמעצמה אזורית וכשותפה האסטרטגית החזקה של ארה"ב. על גבה של איראן הפגינה ישראל שוב את עוצמתה הביטחונית והמדינית ואת יכולותיה הצבאיות, בדגש על שילוב של מודיעין-אוויר-אש, הגנה אווירית ושיתוף פעולה ישראלי-אמריקני במורכבות

ובאיכות ללא תקדים. היא שידרה נחישות, תעוזה ונכונות ללכת על כל הקופה, המחישה לווינגטון את נכסיותה ואת כדאיות ההשקעה בה, וכן את יכולתה לשמש חוד החנית שלה באזור כולו.

סדרת ההישגים ארוכה. היא כוללת לא רק את השותפות המדינית והצבאית עם ארה"ב, אלא גם את הפגיעה הנרחבת בכל המערכים האסטרטגיים של איראן, השגת העליונות במרחב האווירי והימי, פגיעה בסמלי המשטר, ריסוק שיטתי של מטות משמרות המהפכה, פגיעה בגורמי האכיפה והדיכוי, וטיפול תקיף בצי הימי ² כלי חשוב שאיראן מפעילה כדי לאיים על מדינות האזור ועל רציפות הסחר העולמי.

לכך יש להוסיף את מעטפת ההגנה האווירית. גם אם לא סיפקה מענה מוחלט, היא הצליחה להפחית לשיעור נמוך מאוד את פגיעת נשק הטיילים והכטב"מים, ולאפשר רציפות תפקודית של המערכים החיוניים במדינה.

לצד השבחים הרבים למערכות בישראל, חשוב להדגיש: אין תחליף לשילוב של היכולות שארה"ב מביאה איתה למלחמה הזו במכלול המדיני, במישור הצבאי ובתחום הכלכלי ³ החל ביכולת לרסן התנגדויות מדיניות (ולא רק מצד ספרד), עבור בלוגיסטיקה הצבאית והבטחת אספקה של חימושים, וכלה ביכולות הצבאיות, ההתקפיות וההגנתיות בים ובאוויר, יכולות סייבר ולוחמה אלקטרונית.

לאן ממשיכים מכאן?

"זו לא מלחמה לשינוי משטר, אבל המשטר ישתנה", כך אמר השבוע פיט הגסט', מזכיר המלחמה האמריקני. הניסוחים הזהירים מצידו באשר ליעד המלחמה הנוגע למשטר, כמו מצד בכירים נוספים, כווננו לציבור האמריקני, ששבע אכזבות ממלחמות לשינוי משטר וחושש ממלחמה יקרה וממושכת שלא תשיג את התוצאה הזו. אך הם משקפים גם קושי אמיתי להעריך את הסיכויים לכך, הנגזרים מיכולת עמידותו של המשטר ומעוצמת ההתנגדות הפנימית שתופעל נגדו כשיינתן האור הירוק לכך.

לאורך קיומו, ובמיוחד במלחמה הממושכת עם עיראק, הראה המשטר האיראני אורך נשימה ויכולת עמידות גבוהה. על מורשתה של המלחמה ההיא אמר ח'אמנאי: "שמונה שנות ההגנה המקודשת היו הערובה לביטחון המדינה ולכבוד האומה" ⁴ זה היה שיעור לעולם שאף אחד לא יוכל לתקוף את איראן בלי לשלם מחיר כבד". הסבלנות האסטרטגית והעמידה האיתנה הפכו למאפייני יסוד של המשטר. נכון, אפוא, להישמר מזחיחות והטיות קוגניטיביות שעלולות להיווצר כתוצאה מהישגינו עד כה.

ועדיין, מלבד המאמץ השיטתי לגריעת היכולות האסטרטגיות שבידי איראן, נכון למצות עד תום את ההזדמנות שנוצרה כעת ולכוון לשינוי המשטר ולא רק ל"שינוי במשטר". הישג כזה יעצב מזרח תיכון חדש, וישפיע גם על עיצובם של הסדר העולמי ושל כללי המשחק במערכת הבינלאומית.

קווים מנחים להמשך

שימור מומנטום של הפסד והידרדרות של המשטר באיראן. יש לעשות זאת בעזרת מאמץ מתמשך בכל התחומים, שיוביל את המשטר מדחי לדחי ואת העם באיראן לתחושה של סוף עידן. לחזק את המסר שהפעולה לא מוגבלת בזמן. הסרת איום הטילים ושליטה במרחבי האוויר והים יביאו להפחתת חלק מהאילוצים של מקבלי ההחלטות.

למרות זאת, יש לפעול כאילו אין זמן. לכן יש לתת מקסימום מכות במינימום זמן.

יש לסגור את הדלת להסכם מדיני.

יש להאיץ את מוכנות מתנגדי המשטר, ולשפר את התנאים לפעילותם ולחידוש המחאות. אף שקשה להעריך את יחסי הכוחות האמיתיים בין אזרחי איראן המתנגדים למשטר ובין תומכיו, אפשר לקבוע בלי שום ספק שבתום המערכה הזו הציבור באיראן יקבל את התנאים הטובים ביותר אי פעם כדי להחליף את המשטר. האם אז הציבור הזה יהיה מספיק חזק ונחוש כדי להשלים את המלאכה? קשה לדעת, אך זה לא פוטר אותנו מהמאמץ להפיל את משטר הרשע המסוכן הזה.

בהירות מוסרית

בימים הראשונים למערכה נשמעו קולות אזהרה רבים. מדינות אירופה, ובראשן בריטניה וצרפת, קראו לבלום את ההסלמה ולחתור להפסקה מיידית של הלחימה. גם במרחב הסוני המתון רווחה הסתייגות מהעיתוי ומהסיכון, אך ככל שהתבהרו גודל האיום כלפי מדינות האזור ותוחלת הלחימה להסרתו ² החלה תזוזה שקטה ומשמעותית.

המלחמה באיראן הייתה אמורה לציין קו פרשת מים מוסרי של העולם המודרני, שהרי היא לא מתרחשת בגלל סכסוך גבולות או מאבק על משאבים, אלא בשל התנגשות חזיתית בין שתי תפיסות עולם מנוגדות בתכלית.

אין מוצדק יותר מלפעול נגד משטר שחותר להשיג נשק גרעיני, קורא להשמדה מוחלטת של מדינות, מייצא טרור, מפיץ נשק, מפעיל אלימות ללא הבחנה ומשתמש באזרחיו כמגינים אנושיים. אין מוסרי יותר מפירוק מנגנון המדכא מיליונים מתושביו, נשים, מיעוטים ומתנגדי משטר ³ והכול בשם הדת. ההיסטוריה הקרובה יודעת לספק דוגמאות קשות למחיר שהאנושות עלולה לשלם על הימנעות מפעולה.

מוסדות בינלאומיים כמו האו"ם, שנמצאים זה זמן רב בפשיטת דרך מוסרית, לא רק שלא הרחיקו מבין כותליהן את נציגיו של המשטר הזה, אלא אף שיגרו למנהיגיו אגרת ברכה לרגל "יום המהפכה". במלחמה הזו ישראל וארה"ב לא רק יסירו את האיומים שהציב המשטר האיראני על שלום העולם, אלא יספקו למערב הזדמנות לשידוד תפיסותיו וערכיו.

פורסם במקור ראשון, בתאריך 06 במרץ 2026.

*הדעות המובעות בפרסומי מכון משגב הן על דעת המחברים בלבד.